

ZKONTROLUJTE SI PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ

Dostáváte nezbytné instrukce a promluvili jste si se zaměstnavatelem o pracovním prostředí a o bezpečnosti?

- Jsou všechny převody, řetězy a klínové remeny zakryté?
- Jsou chemikálie a nebezpečné látky řádně zamčené?
- Dbáte na to, zda správně manipulujete s předměty?
- Je na pracovišti nezbytné bezpečnostní vybavení?
- Oblékáte se vhodně, abyste nevystavovali tělo velkým teplotním rozdílům?
- Je na pracovišti přístup k prostředkům první pomoci?
- Jsou tam, kde pracujete, děti?
A kdo za ně zodpovídá?
- Kde jsou umístěné hasičské přístroje?
- Jsou na všech strojích, se kterými budete jezdit venku, postranní a zpětná zrcátka?
- Je pracovní doba příliš dlouhá?
Děláte si přestávky?
- Jsou schodiště a žebříky v pořádku?
- Víte, jak se používá ruční nářadí?
A je ruční nářadí v pořádku?
- Je tam, kde by mohlo hrozit nebezpečí pádu, zábradlí?
- Vede se vám dobře?
- Je všude dostatek světla?
- Máte pojištění pro případ neštěstí?
- Je někde nepořádek, kvůli kterému vám hrozí pád?

Nezapomeňte, že pokud zjistíte jakékoli závady či ohrožení bezpečnosti, máte povinnost oznámit to zaměstnavateli.

**NEŠTĚSTÍM SE DÁ PŘEDCHÁZET
– VY SAMI NA SEBE MUSÍTE VZÍT
SPOLUZODPOVĚDNOST!**

Jedná se o vaši

BEZPEČNOST

Brožura o pracovním prostředí a bezpečnosti práce v zemědělství
– ukázka, jak se provádí prevence a osvěta BOZP v zemích EU.

ZEMĚDĚLSTVÍ – – „vaše“ pracoviště

Neštěstím se dá předejít –
– vy sami musíte převzít
spoluzodpovědnost.

2

Pročtěte si tuto brožuru,
a budete na pracovišti
ve větším bezpečí.

Zemědělství je krásné povolání. Člověk pracuje s živými zvířaty, s přírodou, s velkými stroji a často na čerstvém vzduchu. Ale zemědělství je také nebezpečné povolání. Ve skutečnosti jedno z nejnebezpečnějších.

Proto je důležité, aby pracovníci v zemědělství si byli dobře vědomi možných nebezpečí. Musí vědět, co sami mohou udělat pro zmenšení rizika újmy na zdraví.

Drtivé většině úrazů a nemocí souvisejících s prací se dá vyhnout. Dochází k nim např. v důsledku dlouhodobého nesprávného zvedání břemen, dlouhodobé činnosti v příliš prašném prostředí apod. Jsou to nemoci, které se projevují pozvolna, a je-

jich následkem jsou např. výhřez plotének, astma a pakostnice. Mohou způsobit, že člověk je nakonec nucen s farmářstvím přestat, protože už svoji práci nedokáže zvládnout. Vinu na takovém konci mají velice často lidské chyby.

Co je tedy příčinou toho, že je zemědělství nebezpečným pracovištěm? Jsou to mj. některé z těch věcí, které máme na tomto povolání nejradši, – živá zvířata a velké stroje. Ale jsou to také dlouhé pracovní dny, je to spěch, chemikálie a plyny, proměnlivá teplota, zvedání a posouvání těžkých břemen apod.

Jako zaměstnanci v zemědělství máte nárok na to, aby vás zaměstnavatel seznámil s nebezpečnými situacemi, které při práci vznikají, a máte také nárok na důkladnou instruktáž, aby vaše práce byla co nejméně nebezpečná.

Ale máte také zodpovědnost. Zjistíte-li v provozu chyby a nedostatky, které by mohly způsobit újmu vám nebo jiným lidem, zvířatům nebo životnímu prostředí, máte povinnost informovat o nich zaměstnavatele.

NERISKUJTE – – MY JSME RISKOVALI!

Niels si zlomil páteř poté, co se na něj převrhl těžký tunový vůz s krmením. Byl to zbytečný pracovní úraz, kvůli němuž stráví zbytek života na invalidním vozíku. Neštěstí se mohl vyhnout, kdyby vůz nejdřív vyprázdnil, než se jej pokusil postavit na špalky, aby mohl opravit kolo.

„Nikdy neodbývejte bezpečnost jen proto, že máte naspěch.“

Christen skoro přišel o život, když chtěl zahnat mladého býka z pole do stáje. Zvíře ho napadlo a jen díky jeho rodině, která byla přítomna, nepřišel o život. Vyvázl z toho se šesti týdny pracovní neschopnosti a děsivou vzpomínkou.

„Nikdy nepřehánějte býky sami.“

Peter jenom potřeboval něco seřadit na stroji na vyorávání brambor, protože zaslechl nepatřičný zvuk. Stroj nechal běžet dál, aby slyšel, odkud zvuk přichází. Najednou stroj zachytil jeho paži, a jeho život se tak obrátil vzhůru nohama. Výsledkem tohoto neštěstí, kterému se dalo vyhnout, bylo několik operací, nepopsatelné bolesti a nepoužitelná paže.

„Nikdy nezasahujte do stroje, který není vypnutý.“

Magnus se chystal vyvézt silně zředěnou močůvku a potřeboval opravit malý otvor ve voze. Ale i v řídké močůvce se tvoří nebezpečný sirovodík. Magnus ztratil vědomí a probral se až pět dní po neštěstí, neschopný řeči ani pohybu. Několik let po neštěstí Magnus stále ještě není schopen obstarat provoz farmy sám. Naučil se znovu mluvit a pohybovat, ale všechno to jde velice pomalu.

„Dávejte si pozor na jedovaté plyny.“

Larsovi se dostala ruka do lisu na kulaté slaměné balíky, když chtěl malíčkem strčit do jednoho z řemenů rotoru, který neběžel přesně tak, jak by měl. Lars při tom přišel o ruku. I mnoho let po onom neštěstí stále ještě pociťuje nesnesitelné bolesti.

„Nikdy neopravujte stroj, který není vypnutý.“

Nezakrytý převodový hřídel znamenal pro Larse šest měsíců v nemocnici s rozdrčenou nohou. Nechybělo mnoho a býval by o ni přišel úplně. Ještě po mnoha letech od neštěstí je končetina pohyblivá na 70 – 80 %.

„Bezpečnost při práci nikdy neodbývejte.“

3

NEŠTĚSTÍ ZPŮSOBENÁ STROJI

Velké stroje, jako traktory, kombajny, stroje na sklízění píce, zeleniny atd., jsou v zemědělství nepostradatelné. Musíme se naučit s nimi pracovat. Když jsme opatrní, nejsou nijak zvlášť nebezpečné. Ale pokud jen minimálně slevíme na bezpečnostních požadavcích a přestaneme se soustředit, tak představují velké riziko.

Většina úrazů a hlavně vážných neštěstí, ke kterým v zemědělství dochází, se stane při práci se stroji. Bohužel se ukazuje, že k většině těchto neštěstí dochází, když se stroji pracují mladí.

Proto se vždy řiďte těmito radami:

✓ S traktorem ani žádným větším strojem nikdy nejezděte sami, dokud nezvládnete dokonale řízení.

✓ Kontrolujte, zda jsou všechny rotující části stroje řádně zakryté.

✓ Dbejte na to, aby světla i směrová světla fungovala a byla čistá.

*Za většinu neštěstí se stroji
můžou lidské chyby!*

✓ Kontrolujte, jestli jsou na stroji kvalitní postranní a zpětná zrcátka.

✓ Buďte velice opatrní při připojování a odpojování strojů.

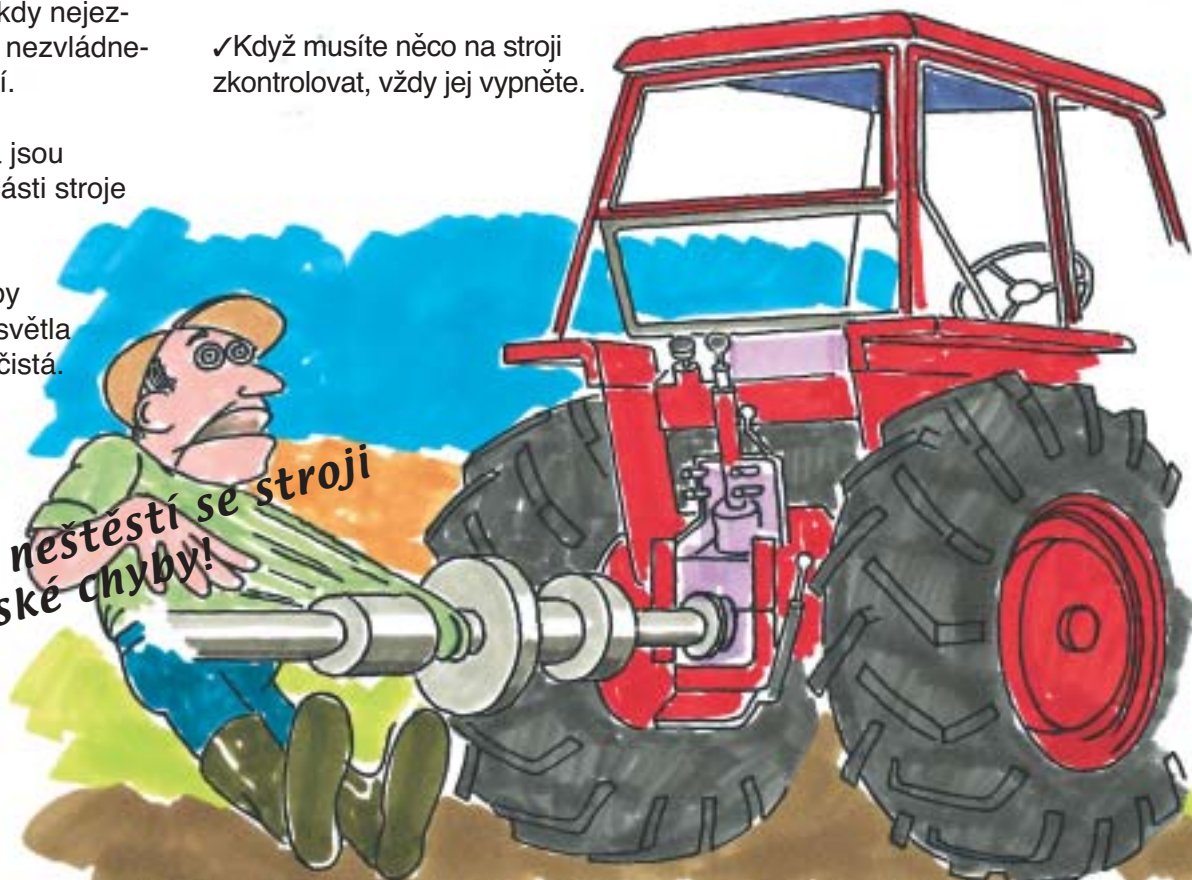
✓ Dbejte na to, aby schůdky byly čisté a použijte je.

✓ Když zastavíte, zatáhněte vždy ruční brzdu.

✓ Dbejte vždy na to, aby se v blízkosti míst, kde se strojem pracujete, nenacházely děti.

✓ Jezděte jenom tam, kde si můžete být jisti tím, že se se strojem nepřevrhnete.

✓ Když musíte něco na stroji zkontrolovat, vždy jej vypněte.

4

NEŠTĚSTÍ ZAVINĚNÁ ZVÍŘATY

Zvířata se ne vždy chovají předvídatelným způsobem. Proto také při práci s nimi dochází k mnoha úrazům. Mohou člověka přimáčkout,

Vaše povaha má na zvířata vliv. Jste-li hodně temperamentní a možná i prchliví, budou také zvířata stresovaná. Ale jestliže jste klidní a trpěliví, budou taková i zvířata. A klidná zvířata jsou daleko méně nebezpečná než zvířata neklidná a stresovaná. Takže buďte trpěliví a klidní.

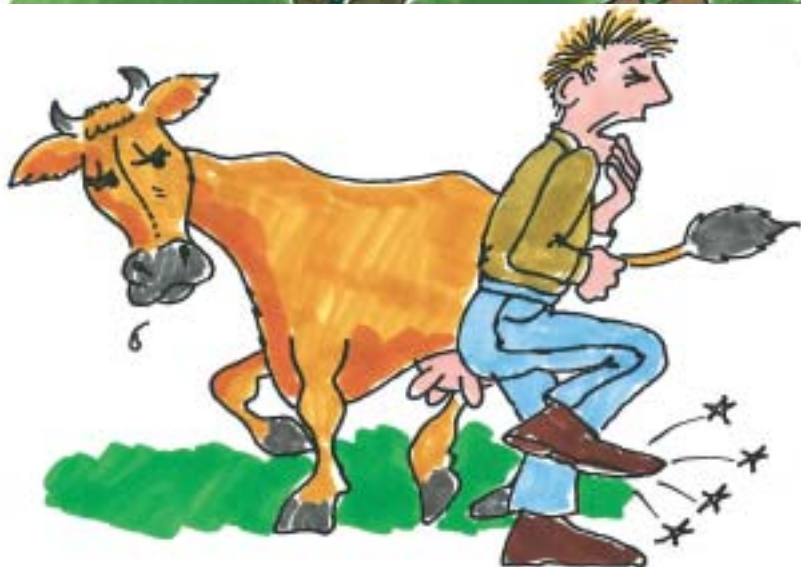
Kdy byste měli být ve střežku:

✓ Při přemísťování zvířat ve stájích nebo z pole do stáje.

✓ Při přemísťování býků – nikdy nepřemísťujte býky sami.

✓ Při dojení – buďte ve střežku, aby vás kráva nekopla nebo do vás nestrčila.

✓ Při uvazování zvířat – buďte ve střežku, aby vás nepřimáčkla.

máčkla, nekousla nebo na vás nešlápla.

✓ Nechodte nikdy do boxů, kde jsou velké jalovice nebo býci.

✓ Buďte obzvláště opatrní, když jsou jalovice v říji.

šlápnout na něj nebo ho kopnout. Výsledkem je hodně kostních zlomenin, a proto jde o to, aby ošetřovatel k větším zvířatům – hlavně k býkům – přistupoval a větším respektem. Neštěstí, při kterých býci člověka potrkají, mohou být velice nebezpečná a nejednoho farmáře už stála život.

**VŽDY POUŽÍVEJTE
BEZPEČNOSTNÍ OBUV!**

PRACH MŮŽE BÝT NEBEZPEČNÝ!

6

Prach je v zemědělství z hlediska pracovního prostředí jedním z velkých problémů. Obzvláště v chlévech s prasaty je prašnost značná. Velice mnoho chovatelů, kteří v chlévě tráví hodně hodin, má problémy s astmatem, alergií a bronchitidou. Jsou to nemoci, které přicházejí pozvolna, a člověk si jich často všimne příliš pozdě a invalidita je nevyhnutelná. Proto je nezbytné přijmout řadu opatření.

Trávíte-li v chlévě každý den hodně hodin, používejte respirátor. Existují brožury, ve kterých se dozvíte, které typy jsou dobré a jak je musíte používat.

Používejte vždy respirátor v souvislosti s pracemi, při kterých se hodně práší. Např. když plníte vůz na krmivo, krmíte ručně, řežete slámu, podestyláte podlahu ve chlévě, nebo vážíte prasata.

Používejte ochranu dýchání, také když různými způsoby ošetřujete půdu, sypete do

vozu umělé hnojivo nebo jím hnojíte pole, a samozřejmě když pracujete s postřikovacími prostředky.

Mějte na vědomí, že u kuřáků existuje daleko větší riziko, že tyto průvodní nemoci dostanou. Pokud tedy kouříte, musíte být zvláště opatrní a ochranu dýchání používat.

**NE NIČTE SI PLÍCE -
- POUŽÍVEJTE
RESPIRÁTOR!**

NEBEZPEČNÉ LÁTKY

V zemědělství používáme mnoho nebezpečných a zdraví škodlivých látek. Některé z nich jsou tak nebezpečné, že mladí lidé ve věku do 18 let s nimi nesmí pracovat. Výjimku představují studenti zemědělských škol, ovšem za asistence osoby starší 18 let, která má nezbytné znalosti.

Mnohé čisticí a dezinfekční prostředky jsou tak nebezpečné, že se doporučuje používat ochranné dýchací prostředky, ochranný oděv a rukavice, když se s nimi pracuje. Nehody spojené s poleptáním nejsou neznámé. Nezapomeňte si proto chránit pokožku, a to nejen na ruku.

Při práci s vysokotlakým čističem se tvoří malé kapičky mlhy, které mohou být přímo zdraví škodlivé, obzvlášť pokud se používají čisticí nebo dezinfekční prostředky. Proto se předpokládá, že při práci s vysokotlakým čističem budete používat ochranné pracovní prostředky.

Kontrolujte, jestli se na vašem pracovišti nachází nezbytné ochranné vybavení,

jako: rukavice, ochranné brýle, holínky, ochranné dýchací prostředky, pracovní kombinéza.

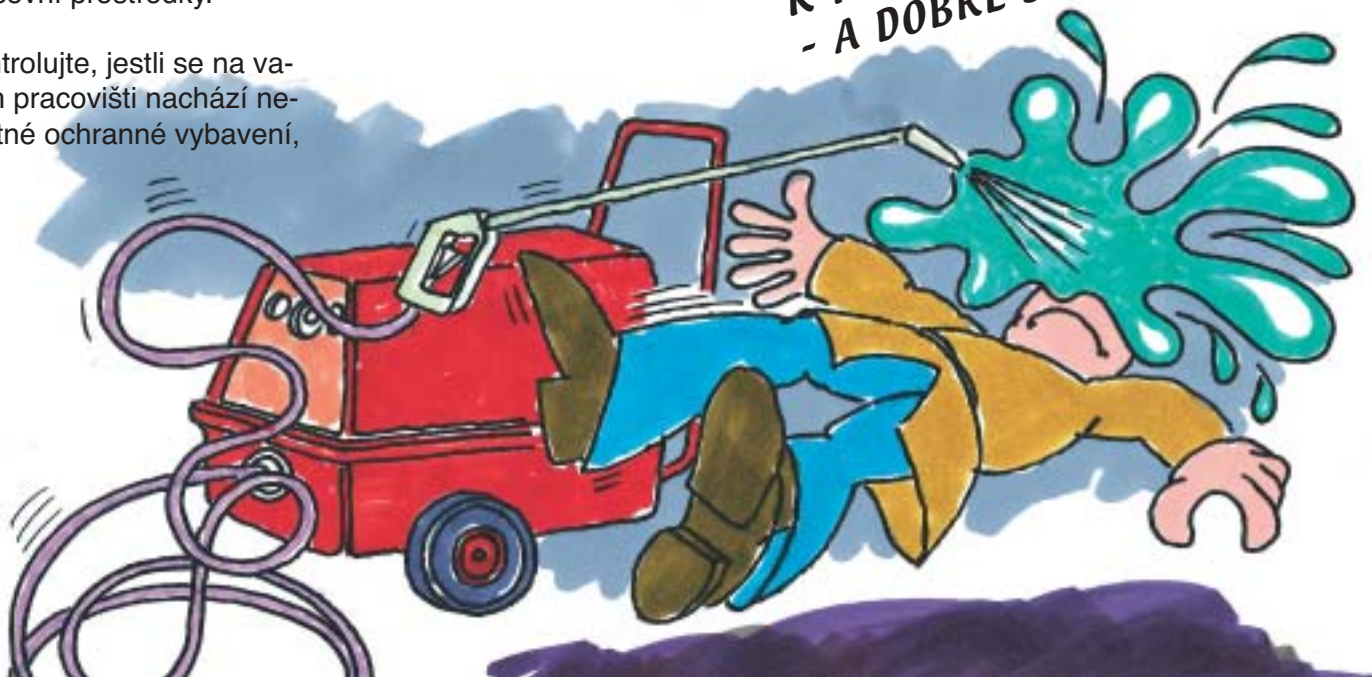
Chemikálie a další nebezpečné látky zamykejte a utřete po sobě, pokud jste něco rozlili na podlahu. Kontrolujte také, jestli je tam, kde budete pracovat s nebezpečnými a žiravými prostředky, přístup k tekoucí vodě, nebo zajistěte, aby v blízkosti byl kanystr s čistou vodou.

7

**VŽDY SI PŘEČTĚTE NÁVOD
K POUŽITÍ -
- A DOBRĚ SE CHRAŇTE!**

HLUK

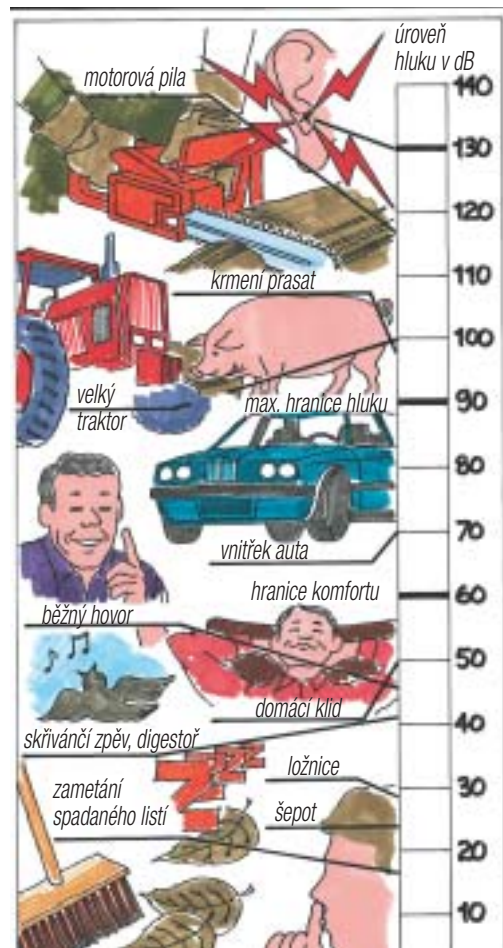
- **chrňte si sluch**
- **používejte ochranu sluchu!**

Při práci v zemědělství je často hodně hluku. Obzvláště při jízdě s velkými stroji a při jejich používání, a při krmení prasat.

Úroveň hluku je často tak vysoká, že to je pro sluch přímo škodlivé. Zhoršování sluchu probíhá postupně a často velice pomalu. A tak si můžete všimnout, že k tomu dochází, až když už je pozdě. Při úrovni hluku 80 dB(A) musí být na pracovišti přístup k ochranným prostředkům. Úroveň hluku při krmení prasat a při kastrování selat dosahuje často hladiny mezi 90 a 100 dB(A).

Při jízdě s traktorem může úroveň hluku dosahovat hodnoty až kolem 100 dB(A). Chcete-li si uchovat dobrý sluch, použijte ochranné prostředky:

NEŠTĚSTÍ SPOJENÁ S PÁDEM

K mnoha úrazům dochází v zemědělství následkem pádu. Hlavními příčinami jsou nepořádek, kluzké podlahy, nedostatečné osvětlení, vadné příčle na žebřících a schody na schodištích, chybějící zábradlí např. na nádržích na močůvku a silech a také nevhodná obuv. Následkem neštěstí spojených s pádem jsou často vážné kostní zlomeniny a v nejhorších případech i smrt.

Jeden norský průzkum ukázal, že 60% všech smrtelných neštěstí v provozních budovách mají na svědomí pády.

NEBEZPEČNÉ PLYNY

Při práci se siláží i při práci s močůvkou existuje riziko vdechnutí jedovatých plynů. Jedná se o plyny, které mohou způsobit smrt. Proto byste při manipulaci s močůvkou nebo např. při čištění silážních jam nikdy neměli pracovat sami.

Promluvte si s vaším zaměstnavatelem o tom, jak se v souvislosti s těmito pracemi můžete chránit před riziky.

Při práci s močůvkou musíte vždy být připraveni, že může obnášet riziko pro zvířata i lidi. Nebezpečné na tom je, že při příliš velkých koncentracích se váš čich hodně rychle otupí a vy si možná vůbec nevšimnete, že vám hrozí nebezpečí.

**BUĎTE VŽDY VE STŘEHU
PŘED JEDOVATÝMI PLYNY!**

Plyny, které se v siláži tvoří, jsou často životu nebezpečné i při vdechnutí velmi malých množství. Při podezření na otravu okamžitě přivolejte ambulanci a lékaře.

Opravu a prohlídku nádrží

na močůvku by měl vždy provádět odborník, který při práci používá ochranné dýchací prostředky opatřené přívodem vzduchu.

MOTOROVÁ ŘETĚZOVÁ PILA

**MOTOROVÁ ŘETĚZOVÁ PILA
JE NEBEZPEČNÉ NÁŘADÍ!**

Motorová řetězová pila je nářadí, které se už dnes nachází téměř na všech farmách. Ale se musí používat s velkou opatrností. Je příčinou mnoha velmi vážných úrazů. Budete-li s motorovou řetězovou pilou pracovat, musí být samozřejmě, že budete používat schválené ochranné prostředky. Musíte mít speciální kalhoty s vložkou odolnou proti pořezu, bezpečnostní boty s vložkou odolnou proti pořezu a s ocelovou špičkou, silné rukavice, přilbu s hledím, ochranu sluchu aj.

Motorovou řetězovou pilu nesmějí používat mladiství. Výjimkou je použití v rámci přípravy na povolání, pokud je

odborným dozorem zajištěna dostatečná ochrana.

Dbejte na to, abyste předtím, než budete s motorovou řetězovou pilou pracovat, byli dodatečně instruováni a abyste se seznámili s bezpečnostními funkcemi a bezpečnostním vybavením pily.

Pamatujte na následující:

- ✓ Při práci musíte mít dostatečný odstup od ostatních osob.
- ✓ Při práci musíte stát pevně a stabilně.
- ✓ S pilou nesmíte pracovat na žebříku.
- ✓ Pilu vždy držte oběma rukama.
- ✓ Motorová pila se nesmí používat výš než v úrovni ramen.

- ✓ Řetězová pila se spalovacím motorem se nesmí používat uvnitř uzavřených prostorů, pokud není zajištěno dostatečné odvětrávání spalin.
- ✓ Elektrická řetězová se za vlhkého – deštivého počasí nesmí používat ani odkládat venku.
- ✓ Při práci s motorovou pilou nebudte nikdy sami.

POUŽÍVEJTE TĚLO SPRÁVNÝM ZPŮSOBEM!

Bolavá záda, bolesti krční páteře a ramen, bolesti v kolenu, kyčlích a kloubech. To jsou příznaky, o kterých bohužel slyšíme v zemědělství až příliš často. A kdo zná farmáře, který by neměl vyhrzélé plotýnky?

Pracovat v zemědělství vyžaduje určitou fyzickou kondici – ale ještě náročnější je, aby člověk při práci vždy zaujímal správný postoj.

Neopotřebujte tedy své tělo tím, že budete při práci zaujímat špatné postoje, používat při zvedání a posouvání materiálu chybné techniky atd. Řiďte se proto těmito radami:

- ✓ Při zvedání a posouvání materiálu na to jděte správným způsobem.
- ✓ Dbejte na to, aby násada na koštěti byla dostatečně dlouhá.
- ✓ Jezdíte-li s nějakým strojem, vyhýbejte se tomu, abyste příliš kroutili tělem.

- ✓ Dbejte na to, aby sedadlo v traktoru bylo dobře odpružené.
- ✓ Nezvedejte příliš těžké předměty.
- ✓ Pěstujte sport a posilujte.
- ✓ Dobře se oblékejte, abyste neprochladli.

Příčinou mnoha zdravotních potíží, hlavně chodidel a zápěstí, je nastupování do traktoru a vystupování z něj. Nebezpečí z toho plynoucí se dá omezit pomocí následujících doporučení:

- ✓ Madla musí být silná a dobře umístěná.
- ✓ Schůdky musí být bezpečné (aby se po nich neklouzalo) a široké, ve výšce

maximálně 50 cm nad zemí.

- ✓ Důležité je blokující zařízení, které drží dveře otevřené.

Z traktoru nevyskakujte. Při tom dochází k příliš mnoha úrazům.

SVÉ TĚLO SI CHRAŇTE. MUSÍ VÁM VYDRŽET CELÝ ŽIVOT!

10

PRACOVNÍ DOBA / / ČAS NA ODPOČINEK

Když se přihlásí únava, nedokážete se dostatečně soustředit a ztrácíte schopnost reagovat. A tím se zvyšuje riziko úrazu. Pokud je pracovní den obzvláště dlouhý, musí být člověk ve střehu. Nevystavujte se tedy nebezpečí tím, že byste pospíchali, byli unavení a rádi byli s prací rychle hotoví.

Velký pracovní stres můžeme dost dobře snášet po kratší období, ale ne dlouhou dobu. Tělo potřebuje přestávky, odpočinek a spánek.

Dbejte na to, abyste dodržovali přestávky na jídlo a oddech a abyste dostatečně spali a odpočívali.

**K MNOHA NEŠTĚSTÍM
DOCHÁZÍ Z DŮVODU ÚNAVY
A STRESU!**

PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ A PSYCHIKA

Pro vaši psychickou pohodu je důležité, abyste měli ze své práce radost a měli z pobytu na pracovišti dobrý pocit. Pokud jste mrzutí z toho, že musíte chodit do práce, není něco v pořádku, a vy se musíte pokusit zjistit, v čem je příčina.

Promluvte si o tom se svým zaměstnavatelem. Může existovat mnoho důvodů, proč se v práci necítíte dobře. Příčiny mohou být následující: moc práce, příliš mnoho nebo příliš málo zodpovědnosti, špatné in-

strukce, minimum běžné komunikace, špatná nálada na pracovišti, špatné poměry, příliš pasivity ve volném čase apod.

**NECÍTE-LI SE DOBRĚ -
- SNAŽTE SE ZJISTIT DŮVOD**

